

BAJAI HIRLAP

Politikai lap.

A BAJAI SZABADELVÜPÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelen minden vasárnap reggel.

Szerkesztőség: Városi bérház I. emelet. — Telefon-szám: 17.
Kiadói hivatal: Kollár A. könyvkereskedése, hol az előfizetések és hirdetések felvételnek.

Felelős szerkesztő:

Dr. Lemberger Ármin

Előfizetési árak:

Egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre 2 kor. 50 fill. — Egyes szám ára 20 fillér.
Hirdetések jutányosan számíttatnak.

A kibontakozás egyedüli útja.

(§) Valóban szakasztott olyan ez a végvonaglásában is a mellét tüzesen verdeső ellenzéki szövetkezet, mint az osztrák generálisok, kik Napoleon győzelmeit sohasem ismerték el a sztratégia papiros-elvei szerint érvényeseknek. Megtörve, megalázva is egyre azt hajtogatták a generális urak, hogy a sztratégia írott malasztja értelmében az ő oldalukra kellett volna pártolnia a győzelem istenasszonyának és ha conservatív stratégiájuk csődöt mondott is, azért — Napoleon mégsem győzött.

Bölcs rezignáció és »elveik«-nek más, célhoz vezető úton leendő diadalra juttatása helyett, a bosszuálló Nemezis mezét ölti magára a honmentő szövetkezet vezérkara és olyan stentori hangon beszél ma is multiról, jövőről, elevenekről és halottakról, mintha még mindig a zsebében hordozná a népbizalom tisztas mandátumát, melytől — miután azzal élni nem tudott — immár megfosztotta az állami jogrend fölött éberen őrködő felsőbb hatalom, vaskézrel bár, de véget vetvén egy nemzeti kulturmunka után epedő ország további fanatizálásának oly alapon, mely a parlamentarizmus örve alatt a törvényesség jellegét ölthetné magára.

Sújt, fájóan sújt le reánk a hatalom vaskeze, de ha elérvedez tekintetünk annak az országot lángbaborított agitációnak pusztító nyomain, melyek legszomorúbb kifejezői a koalíció áldástalan tevékenységének, úgy — alkotmányunk restaurálásáért aggódó szívvel bár — de mégis rezignációval és abba

a jövőbe vetett rendíthetetlen hittel tekintünk egy jobb kor felé, mely a mai vészes helyzet romjain fog kihajtani, király és nemzet békés egybeforrása közben — talán már a legközelebbi jövőben.

Ne tegyen e szerencsétlen országban senkisémet úgy, mint a koalíciónak végét sejtő vezérkara. Ne rekrimináljunk és ne álljunk boszuálló pallossal kezünkben a bekövetkezendő alkotmányos éra küszöbére. Ne keressük most, vajjon az ellenzéki szövetkezetnek a fölségjogokkal adáz harcba szállott politikája folytán, érte-e csorba lelkünkől-lekezett parlamentarizmusunkat, de keressük meg inkább azt az erőszakos kézzel elszakított fonalat, mely közelebb hozván egymáshoz az állam két főfaktorának érzületét, a koronát és a nemzetet egyaránt elvezethetné a mindenek által epkedve sóvárgott béke révébe.

Deák Ferenc megszentelt hagyománya az a palládium, melynek templomába megtérve, király is, nemzet is megtalálja a maga jussait, melyeket erőszakos és céltalan harccal — a mai szomorú állapotok földözése által — csaknem mindkettőtől elbitorolt a nemzet nevében önkénykedő koalíciónak romlásba döntő politikája.

Fénytelen napjainkba is bevilágít Deák Ferenc hatalmas alkotásának biztató reménységára és miközben a hivatalszobák csendjében és a politikai élet külső porondján még egyre sivit a pártharcok csatazaja, addig — ha még csak elvétve is — de már megszólal a honfiszivék mélyén az egyedül üdvözítő ige, Deák Ferenc igéje, melynek becsületes követése az édesmindnyájunk által

sóvárgott és fokozatos nemzeti kulturmunka alapján fölépitendő nemzetállam révébe fog elvezetni.

Ne hajszojunk fantomokat, ne keressünk mindenáron, erőszakos kézzel kuruc álmokat, de fogadjuk meg inkább egy elfogulatlan magyar publicista mai intelmét, mely szerint:

Hazánkat gazdaggá, művelté és egyességé tehetnők, ha az ország lakóinak nagyobb részét áthatná az a tudat, hogy ama ténnyel, hogy közös uralkodónk van, őszintén, becsületesen és véglegesen számolniuk kell.

Arra nézve, hogy közös uralkodónkkal békeességben és egyetértésben élhesünk, nem kellene más áldozatot hoznunk, mint katonai téren beérni azzal, hogy nemzeti aspirációink csak a hadsereg egységének megóvása mellett valósíthatók meg és külügyi téren bele kellene nyugodnunk a közös szerv által való vezetésbe.

Reánk magyarokra három eshetőség forog fenn:

1. *Teljes elszakadás Ausztriától.* Ez a terv elvontan véve nem kivihető, a gyakorlatban azonban ennek ellene szólnak az uralkodóházzal szemben törvényesen vállalt kötelezettségeink és a megvalósítással járó nagy áldozatok és kockázatok.

2. *A tiszta perszonálunió,* mely bármilyen tetszetősnek tűnik is fel első pillanatra, a gyakorlatban annyiban kivihető, mert ez esetben Magyarországnak csak árnyékkirálya volna. Ez a terv

TÁRCA.

Szilánkok a műkedvelői színpadról.

— A »Bajai Hirlap« eredeti tárcája. —

Írta: Dr. Mukl.

Hej! könnyű ott, azokban a nagyvárosokban műkedvelősködni, ahol valóságos fiók-művész-társaságok tanyáznak, amelyek minduntalan maguk előtt látják a színpadot, ezen meg a jobbnál jobb társulatokat. Hanem tessék csak megbirkózni a tüske-korpádi műkedvelő-társulat tuskéivel, mikor ennek a társaságnak a tagjai csak annyit tudnak, hogy aki a színpadra lép, az kifesti magát, s hogy az embernek az első föllépésénél okvetlenül lámpaláza szokott lenni.

A tüske-korpádi önkéntes tűzoltók részére beszerzendő fecskendő költségeire készültünk műkedvelősködni, természetesen a kaszinó nagytermében. A kaszinó tartja oda a hátát mindennek, ami a más javára megy, míg ő maga a bukás szélén áll.

Nekem jutott a rendezés. Kiválasztottam Mussetnek »Ne fogadj föl soha semmit« című 3 fölvonásos vigjátékát. Kiosztottam a szerepeket. Óh, hogyan kapkodták ezer felé! Mindenikre jutott volna három szereplő is egyszerre — kezdtem magamat Paulaynak képzélni.

Úgyis csináltam a dolgomat mint Paulay. — Egy egész hetet adtam művészeimnek, hogy a darabot ki-ki kellőképpen át tanulmányozhassa. Egy hét múlva összejöttünk olvasópróbára.

Azaz, hogy jöttem én — és még egy hölgy-szereplő.

— Nagysád, ugy látszik, mi vagyunk egyedül pontosak...

— Kérem, én a kasznárék cselédje vagyok.

— Tessék? Hát — izé — mit akar?

— A nagysága visszaküldi a kisasszony szerepét, mert a nagysága nem engedni a kisasszony játszanai olyan szerepben, amelyiknek Cecília a neve. Adjanak külön nevet neki, mert másképp nem játszik.

Szegény tűzifecskendő! — Söhajtottam én. — Azaz hogy: boldog tűzifecskendő! te nem halod ezeket.

— No jól van! Mondja meg a nagyságának, hogy csókolom a kezét; válasszon ki a kalendáriumból olyan nevet, amelyik legjobban tetszik neki. Csak jöjjön a kisasszony, játszejék; mert egész Tüske-Korpádon nincs más, aki azt a szerepet úgy tudná adni, mint a kisasszony.

Ez az utóbbi hatott: a kisasszony Lilla név alatt játszta Cecília szerepét.

*

Egy óra múlva azután beállit két kiváló művészem.

— Bácsi! — szólit meg az egyik. — Levéstemem a szakálamat meg a bajuszomat?

— Mutassa kérem, milyen szerepe van?

Az egyik inas-szerep volt az övé. Egy szava sincs, csak ki-be járkál, leveleket hordoz, s ő ezért képes lett volna levágnai a bajuszát.

— No tudja, uram, az igaz, hogy jól tetszett fölfogni szerepe lényegét, hanem önnek ez a szakál és bajusz kitűnően fog állani. Csak hagyja meg.

Belenyugodott.

— Mondja csak, rendező úr, — kérdé a másik — ugy-e az én szerepem a főszerep a darabban? Mert mellékszerepet nem játszom ám.

— Óh, kérem, minden esetben! Melyik is az, ha szabad kérdenem?

— Van Buck, hajdina-kereskedő.

— Haj — hajdina-kereskedő?? Szabad meg-nézmem azt a szerepet?

Nem emlékeztem arra, hogy a darabban hajdina-kereskedés is előfordult volna.

Megnézmem is agyonzsirozott, szakgatott szerepet...

Nem akartam blamirozni a fiatal embert. Hirtelesen a térdemre kaptam a szerepet s a ceruzával kitorlültem a tintával írottat s fölébe irtam újból azt, amit kitorlültem.

— Igen — igen! Az az ostoba másoló hibát követett el. Képzelve kérem: hajdina-kereskedőt irt *hajdani* kereskedő — vagyis nyugalomba vonult kereskedő helyett!

S ő elhitte, hogy a másoló volt az ostoba és gúnyosan mosolygott szépen kifésült bajusza alatt.

*

— Ugyan kérem, kedves rendező úr, — rohan meg az éppen belépő, De Mantes bárónő személyesítője — nem jelenhetnék meg én magyar menyecskén, piros csizmában?

— Hát miért? — hebegém.

— A mama úgy szeretné. Már meg is csináltatta hozzá a ruhát.

— Nagyon jó lesz? — mondtam, mikor végre visszanyerhettem nyugalmas kedélyemet. — A magyar menyecske-szoknyát tessék fölhuzni — alul, erre pedig egy elegáns, hosszú rokokó bársonyruhát.

*

Végre megkezdődtek a próbák is.

A harmadik próbán, játékközben odaszól nekem Alfréd személyesítője:

— Rendező úr, sziveskedjék számomra kiírni kelléknek egy mentét.

— Minek az?

valóságos Erisz almája, mert az uralkodó mindig ellenezni fogja; egyrészt azért, mert látja, hogy ez uralkodói tisztjének komoly betöltését teszi reá nézve lehetlenné, másrészt pedig, mert tudja, hogy sokan, akik e tervet akarják, nem őszinték és az illetők maguk is egészen más eredményt várnak a tiszta perszonáluniótól, mint amit hangoztatnak.

3. Magyarországról oly magartartás, mely az u. n. gyakorlati szankció következményeivel a gyakorlati életet illetőleg is számol. Ez az eszme, mely *Deák* nagy művében, az 1867. évi kiegyezésben foglaltatik, biztositandó legjobban a nemzet számára az uralkodóval való egyetértést és a haladást.

Politikai hírek.

A koalíció szózata. Végre... Végre február 27-én megjelent az oly régóta sippal-dobbal hirdetett s annyiszor elhalasztott *manifestum*. De nem hinnők, hogy kielégítene akárki is ebben az országban. Nem hiába faragtak le róla minden nap egy mondatot — a végén semmi sem maradt belőle. Amit a multra vonatkozólag mond, abban is csak egyetlen mondat érdemel figyelmet: hivatalos konstatálása annak, hogy a szövetséget ellenzik késsz volt mindenről lemondani, ami a katonai kérdésben annak gyakorlati megvalósítására vonatkozik s megelégedett volna pusztán *elvi* deklarációval. Ez mindenestre érdekes vallomás — a sok és konok tagadás után. Amit azonban a *jövőre* nézve, iránytű gyanánt kellene adnia a *manifestum*nak, az nem egyéb, mint tehetetlen sóhajlás és hazafias fölhaszok. Ezért mondjuk: nem hinnők, hogy ez a *manifestum* kielégítene akárki is ebben az országban.

De egyébként is, nézzük csak, ugyan mit *manifestált* a koalíciós szózat?

Előadja a válság történetét, előadja a katonaszuronyok bevonulását a Házba, az ugrai levelet jelölő meg minden rossznak okozójául és elismeri, hogy a koalíció gyakorlatilag mindenben hajlandó volt a királyi akarattal számolni. De mit *manifestált*? Milyen utmutatást ad a jövőre a feszült figyelemmel varakozó országnak? Ennyit: ha isten velünk, ki ellenünk?

Ezzel a kérdéssel végződik a hosszú sorokban lassan dőcögő irás és az ország megdöbbenve fogja kérdezni: ennyi mondanivalója van számára csak a nemzeti harc vezéreinek? Hogyan vélekednek a harc eszközeiről? Mindenki gyujtson oltárt szívében a hazaszeretnek, — ennyit mondanak. Hogyan akarnak győzni? Erre az áhitat szavával válaszol a *manifestum*. De a népjogok kérdésén egy általános kijelentéssel, diszkretnen siklik át.

Hát az égiekben való bizás szép dolog, de — puskapor is kell hozzá. Onnan, ahonnan vehetné, a nép lelkesedéséből, onnan nem akarja venni a koalíció. Mit tehet egyebet? Bizik az égiekben. De az országnak vajjon elég megnyugtatót lesz-e ez?

És megnyujtja-e vajjon az országot, hogy a *manifestum* úgy beszél, mintha a koalíció meg akarta volna csinálni az önálló vámtérületet? Nem tiltakozik a vámközösség ellen, de tiltakozik a meghosz-

szabítás módja ellen. Ez senkit sem fog megtéveszteni. A koalíciónak módjában lett volna megcsinálni az önálló vámtérületet és az általános választójogot. Egyiket sem csinálta meg. E helyett belevitte az országot egy gyilkos küzdelembe. És most, a küzdelem nyomorúságai közepette az egekre hivatkozik és a egy írásművel akarja megvizsgálni és bátorítani a nemzetet. Vigasztalni kevés embert fog ez az írásmű; bátorítani még kevesebbet. Hogy ezekben a napokban a koalíció csak ezt és csak így mondja az országnak, új bizonyíték arra, hogy az eddigi politika csődöt mondott és a mai kaoszából új rendnek kell kialakulnia.

Új választási mozgalmak a megyében. Az új választások kiírásának meg híre-hamva sincsen, de a politikáló Bácsországról egyik-másik kerületében máris folyik a nagy agitációs munka eleje. *Verbászról* kapjuk a hírt, hogy az ottani választókerület hangadó elemei ismét báró *Vojnits* István jelölik. Késégtelennek tartják, hogy *Vojnits* báró ezuttal is óriási többséggel fog győzni. Ellenjelöltje *Feinbach* Péter lesz. — *Piukovich* Elemér — mint velünk közlik — újból föllép a bajai járásbeli regőcei kerületben. A volt Balla-párt egy tekintélyes csoportja kijelentette, hogy ezuttal *Piukovich* Elemér mellett foglal állást. — *As apatini* választókerületben már erősen mozgolódnak. A szabadelvűpárt *Schmausz* Endrét, Baja városának volt főispánját, *Apatin* közsé neves és népszerű szülöttjét lépteti föl, abban a reményben, hogy bármely jelölttel szemben nagy többséggel fog győzni. *Vigyászó* Ferenc gróf — hír szerint — nem lép föl többé *Apatinban*.

A közigazgatás államosítása küszöbén. Ellenőrizhetetlen ellenzéki forrásokból azt a hírt röpitik világgá, hogy *Fejérváry* miniszterelnök legutóbb arról tett előterjesztést a királynak, hogy az 1891. évi XXXIII. törvénycikk alapján megcsinálja az állami közigazgatást és ezen az alapon a vármegyékben a közigazgatási ügyek ellátására tisztviselőket nevez ki. A miniszterelnök, e hírek szerint, az említett törvény végrehajtására *már fölhatalmazást is kapott*. Persze, az általuk kolportált hír abaloldali politikusok már jó előre sietnek »hallatlan és vakmerő törvénytelenységnek« bélyegezni s már előre a legfeketébb színekkel festik az állami közigazgatás nemzetgyilkos hátrányait. Hogy igaz-e a hír vagy sem, azt ellenőrizni lapzártáig nem tudjuk, de *azt igenis tudjuk, hogy az egykori nemzeti párt-nak sarkalatos programja volt ez az »átkos« állami közigazgatás*. De hiszen éppen azért nem meglepő, ha most ellene is fordulnának! Van e olyan programpontjuk, melyet még meg nem tagadtak?... Azt hisszük, egyelőre elég, ha az önálló vámtérületre és az általános választói jogra mutatunk rá a közelmúltból...

A közigazgatás államosításáról egyébként megbízható helyről a következő kis kommunikét veszszük, közvetlen lapzártá után:

Báró *Fejérváry* Géza miniszterelnök legutóbbi kihallgatásán szóba került a közigazgatásnak rendeleti uton való államosítása is. A kormány az államosítást a kétszakaszos *lex Szapáry*, vagyis a vármegyei közigazgatás rendezéséről szóló 1891. XXXIII. t.-c. alapján akarja keresztülvinni és erre nézve az előkészületeket már meg is tette volna. A *Szapáry-féle* törvénynek első szakasza ez:

A közigazgatás a vármegyékben állami föladatokat képez, melyet kinevezett állami közegek

intéznek, részint önállóan, részint a törvény korlátai közt önkormányzati elemek közreműködésével.

A második szakasz így szól:
A belügyminiszter utasítatik, hogy az 1. szakaszban kimondott elvek megfelelőleg: a vármegyei közigazgatási közegekről és azok hatásköréről, a vármegyék önkormányzatáról, a közigazgatási bizottság szervezéséről és hatásköréről, valamint a közigazgatási bíróságokról — egyidejűleg terjesszen elő törvényjavaslatokat.

Deák Ferenc öröke.

A harci zaj közepett néhány kiemelkedő politikai nyilatkozat, egy-két figyelemre méltó jelenség felé fordul érdeklődésünk. A fegyvercsörtetés zenebonájában elhangzott néhány szó, amely a pillanatnyilag dúló szennvedélyek sugallotta kifakadásokon felülemelkedik és arra a végső célra vet vékonyka világot, amely végső célt mi magunk egy pillanatra sem tévesztjük szem elől: elhangzott néhány szó, amely a kibontakozás irányát mutatja.

A szabadelvűpárt határozati javaslatáról akarunk szólni, amelyet *Tisza* István pártjának elfogadására ajánlott s amelyet az egykori gubernementális párt egyhangulag emelt határozattá. A szabadelvűpárt a súlyos válság követt *Deák* Ferencnek a nemzet és a királyi jogait egyaránt tisztelgetben tartó, érdekeit belső harmóniában egyesítő nagy tradícióinak hű követésére hívja föl a nemzetet. Határozatában hirdeti, hogy az 1867-iki kiegyezés betűjének és szellemének becsületes helyreállítása az a tér, amelyen a nemzet és a király félreértés, hátsó gondolat, keserűség és megalázkodás nélkül találkozhatik.

Az igazság az, hogy az egész válságnak ott van a gyökere, és az ország megpróbáltatásának éppen abban rejlik az indoka, hogy a hatvanhetet, ezt a törvényes alapot kiforgatták, igazi szellemétől megfosztani igyekeztek azok, akik ennek az alpnak hívei soha sem voltak, akik mindenkor annak megrontására és diszkreditálására törekedtek s akik egy merész fordulattal azt a veszedelmes taktikát találták ki, hogy a 67-es alapon folytassák lényegileg 48-as politikájukat.

És teheték ezt egy olyan országgyűlés tartama alatt, amelyben a hatvanhetes-alap híveit a választók numerikus többségben küldötték volt a népképviselőbe. Nem kell arra bővebben kitérnünk, hogy ez miképpen történhetett. Hiszen közismeretű, hogy Magyarország rettenetes kárára a hatvanhetes-alap hívei numerikus erejüket szétforgácsolták, sőt ez alap hívei közül számosan a másik tábornak

el a forró meggyőződése és úgy hirdette az istentagadást, mint egy fanatikus pap. Megkérdeztem:

— Oh — mondta — azért mégis nagy hatalom...

És elbeszélte ezt:

— Schogy sem ment a kineveztetésem. Befolyásos barátom volt elég. Volt egy-két lelkes hívem is, aki valósággal agitált mellettem és aki minden alkalmat fölhasznált, hogy hirdesse, milyen szegény lesz, ha külföldi egyetemen kapok katedrát. Mégsem ment. Egy napon azután hozzám jött *Petersen* professor, aki igen szetett és azt mondta:

— Hát ennek véget kell vetni. Meg kell tenned. Végre is, semmi sem fűz a vallásodhoz. Mi fűzne hozzá? Dobj el. Akár az egyik, akár a másik...

Olyan órában mondta, amikor a büszkeségem, a gőgöm hallgatott. Addig makacsul ragaszkodtam ahhoz, hogy vagy kineveznek vagy, ahogy vagyok, vagy nem kell semmi. Ekkor azonban úgy éreztem, hogy nevetséges volna, ha olyasmihöz ragaszkodnám, amihez egyetlen érzésem sem fűz. Egyetlen gondolatom se. Semmi. Azt mondtam: igen.

Három hét múlva megtörtént. *Petersen* volt a körösztapám. Mikor a templomból kijöttünk, végigsimitottam a homlokomat. Könnyű szédülést éreztem. Kocsiba ültem.

— No — mondta *Petersen* — ne bolondozz. Csak nem veszed komolyan ezt a dolgot.

— Nem — mondtam — de mégis csak megalázó, hogy az én orvosi, tanári, klinikai tudományos

kvalitásainnak az értéke attól függ, mit csinált velem egy együgyű és tudatlan pap.

— *Ostbaság* — mondta *Petersen*, nem kell vele törődni.

Nem törődtem vele. Egy hónap múlva kineveztek. Tudtam, hogy az apám és az anyám mámorosak lesznek az örömtől és akkor irtam meg nekik, mi volt a kineveztetésem ára. Az öröm enyhíti majd fájdalmukat. Tudtam, hogy nagyon fáj nekik. Egyszerű, tudatlan falusi zsidók voltak, akiknek minden idegszála beleöröklődött, belenőtt, befészkelte magát a ragaszkodás mindahhoz, amit ők nagyoknak és szentnek tartottak.

Belenyugodtak a dologba. Ugy titkolták, mint valami hallatlan szégyent, de belenyugodtak. Mikor nemsokára hazamentem, már tele volt a szívük örömmel. Hallottak a sikereimről, látták, hogy vagyonosodom, az egész kis város óriási respektussal emlegetett: büszkéek voltak rám. Csak amikor ketten voltak, néha titokban összenéztek és elfordultak, hogy ne lássák egymás szemében a könnyeket. Sirattak. Rajta voltam, hogy megvizsgáljam őket; mindent megtettem, hogy érezzék is, hogy jó fiuk vagyok és szeressenek. Szerettek is.

Két év múlva meghalt az apám. Egy délelőtt táviratot kaptam az öcsémtől: utazzam rögtön haza. Hazautaztam. Az öcsém eléim jött és megmondta: az apánk ma reggel szép csendesen elaludt. Hetvenöt éves volt. Öt óraker szokott fölkelni. Ma nem kelt fel. Tovább aludt. Sirtam.

Az anyám fájdalma fáj legjobban. Gyenge,

A vallás.

— A »Bajai Hírlap« tárcája. —

Írta: *Bíró Lajos*.

— Oh, a vallás — mondta *Kádor* professor — respektáljátok a vallást. Nagy ur. Nagy hatalom.

Meglepetve néztem rá. Hallottam néhány előadását. Leigázó tudással és fanatikus ékesszólással hirdette a tagadást, a hitetlen tudományt és a tudomány hitét. Néha a boncoló-asztal mellett ragadta

erősítették és annak politikai céljait szolgálták. És ne mondja senki, hogy ez a támogatás azért történhetett, mivel a 48-asok közeledtek a közjogi alaphoz. Mert a legjobb esetben is az urak feleuton találkoztak s amily mértékben a közjogi ellenzék közeledett a 67-hez, a koalíció 67-es elemei legalább is olyan mértékben távolodtak eredeti politikájuktól. A különbség azonban a két csoport eljárása között igen lényeges. Mert amíg a 48-as és függetlenségi párt nyíltan hirdette ezt a közeledést s hangoztatta, hogy amit követel, nem a 48-as program posztulátuma, addig a másik tábor a maga távolodását, a 67-es alkotás szellemének kiforgatását soha be nem ismerte.

A kibontakozás útja: az őszinte helyzet megteremtése. Aki 48-as és függetlenségi elveket vall, ám csináljon 48-as politikát, aki pedig a közjogi alap híve, az szálljon is becsületesen sorompóba politikai hitvallásáért. A politikai konglomerátumok értelemtevesztő alakutainak lejárt a korszaka.

És ezt a helyes ösvényt világítja meg egy koalíciós nyilatkozat is, Bánffy Dezső báró nyílt levele.

„... Igyekezünk megvetni szilárd alapját egy egységes, erős nemzeti államnak. Én e pillanatban is vallom, hogy erre mindenképen alkalmas az 1867-ik évi XII. törvény-cikkben lefektetett hatalmas alkotás... » Igy beszél Bánffy Dezső báró és hozzátársai, hogy ha mindenki megállja helyét a nehéz időkben, bizton hiszi, hogy a király és a nemzet meg fogják egymást érteni. Igen, mindenki nek meg kell állnia a helyét a nehéz időkben! Kinek-kinek azon a védelmi ponton kell állnia, amelyet számára politikai meggyőződése kijelöl. A 67-es alap védőjének a védelmi pozícióban van a helye.

És nyomatékosan hangsúlyozni kívánjuk azokkal a hangokkal szemben is, amelyek az osztrák birodalmi tanácsnak ugynevezett magyar vitájában elhangzottak, hogy Magyarország a birodalmi tanácsban képviselt királyságokkal és országokkal való viszonyának revízióját nem kívánja. Az a kitűnő osztrák államférfi nagyon, de nagyon téved, ki olyasképpen konkludált, hogy most itt az alkalom, hogy Ausztria visszaszerezze egy részét annak a terrénumnak, amelyről 67-ben leszorult. Amikor idehaza a 67-es alapot az eddiggit tulhaladó vehemenciával ostromolják, akkor ennek az alapnak hívei a maguk védelmét becsületesen csak úgy folytathatják, ha a jogoknak azt az összességét, melyet Deák és Andrássy szereztek volt a nemzet-

örög asszony volt, csupa meleg szeretet és jóság; és hajlott a szivbajra.

Hazaértünk. A ház tele volt bánattal és csendes zokogással. A testvéreim mind otthon voltak már és együtt sirtak az anyámmal. Velük sirtam. Azután megpróbáltam talpraállítani őket. Az édes anyámnak kedvéért össze kell szednetek magatokat. Nem szabad engedni, hogy ő is tönkre menjen a fájdalomban. Megértették. Megtettek mindent, nyugalmat erőszakoltak magukra, a bánatnak valami derűjét. Sokat nem használt, de valamit mégis.

Jött a temetés napja. Ettől féltem. Különösen féltem a gyászszertartástól és még jobban a paptól. Ezeknek a papoknak legfőbb ambíciójuk, hogy az amúgy is összefacsarodott szivekbe belegázoljanak, hogy a fájdalmat folyujtogassák és úgy szónokoljanak, hogy lehetőleg a gyászolók közül is ott maradjon néhány halott a halott mellett. Ez a mi papunk, ez az ő papjuk különösen ambiciózus ember volt. Megpróbáltam, nem lehetne rázorítani, hogy egyáltalában ne szónokoljon. Ezt nem lehetett. Még a testvéreim is ellenezték. A zsidó szertartásnak a veleje a gyászbeszéd. Az apám nagy embere is volt a hitközségnek: beszélni kell. Megkértem hát: beszéljen röviden és kimélje a fájdalmakat. Megigérté.

A desztrakoporsót kivitték az udvarba. Tele volt az udvar fekete ruhás emberekkel. Ott álltunk a koporsó körül és engem kintzett ez a barbárság: a fájdalomnak ez a mesterséges meghosszabbítása. Az anyámat támogattam.

A rabbi beszélni kezdett. Láttam, hogy emlékezik az ígéreterre és rövid akar lenni. De nem

nek, utódjaiknak teljes integritásukban át is származtathatják.

Magyarországnak tehát revíziós programja nincs, Magyarország meg fog állni hitünk és meggyőződésünk szerint a hamisítatlan, igaz 67 alapján. És mert ez igazság, éppen azért meddő diskusszió az is, amelyet a Lajtán túl a két ország parlamenti érintkezéséről folytatnak. A magyar krízis tengelye az az ellentét, amely a régi országgyűlési többség és a magyar király felfogása között a felségjogok interpretálása tekintetében fennállott.

Szilárd meggyőződésünk, hogy a krízis kivezető útja az, amelynek végén világító csillag gyanánt a Deák alkotása ragyog. Ezen az ösvényen együtt fog haladni ezután is jó egyetértésben az ország és királya. Az ország fel fogja ismerni, fel kell, hogy ismerje, miszerint fejlődése biztos alapokon nyugodott mindaddig, amíg sorsát ez alap hamisítatlan fenntartásához kötötte és békés fejlődése nyomban keserves megpróbáltatásoknak adott helyet, amint a kipróbált, biztos útról — meredek szakadékokkal szegélyezett ösvényre tért le.

Deákpárti.

Bójt.

Az egyház már a bójtót hirdeti. Itt-ott még felbuzdul egy-egy társadalmi testület, hogy erőltesse a hangulatot és bójtben is mulat. A valóság azonban az, hogy a bójt mégis megérkezett; általánosan bójttól a keresztény, az öreg, a fiatal, a földműves, a kereskedő, az iparos, a hivatalnok, kicsi, nagy.

Az önmegtartóztatás napjait éli az egész társadalom. A Megváltó Kálvária-utját mintha az emberek is járnák, akik hátukon cipelik az élet keresztjét. A különbség csak az, hogy a keresztény világ Negváltója boldogan vitte, az emberek pedig csupa panaszkodással, csupa keserűséggel. És az örök harcban olyan az élet, mintha soha sem lenne belőle feltámadás.

Az emberek kételkedők, pesszimisták, kedvük elmullott, tetterejük alább szállott, a becsvágy tűnőfélben, a szeretet kihálófélben van, de ezek helyett terjeszkedik a gőg, tulon-tul nőtt már az elbizakodottság és magasra hágott az egymás elleni harc, amikor ember az embernek szeretné kiütni kezéből a kenyeret. Egész ragadozó állat válik immár az emberből: napról-napra vesztünk sulyunkból, pedig mi emberek volnánk a szentély koronái.

A társadalmi élet e szomorú bójtjében nincs mihez ragaszzkodnunk. Az egyházi bójtben van poezis, van érthető, ehhez lehet ragaszzkodni vallási érzületből, kiki amint keresztényi kötelességét följogja,

tudott. A saját szép baritonhangja, a nagy szónoki siker lehetősége és reménye, talán az a tudat is, hogy egy egyetemi tanár előtt beszél, elragadta. Végre is, neki ez a mestersége.

Fölsorolta az apám érdemeit. A jóságát. Az áldozatkészségét. Nagy érdemeit a vallási életben. A jótékonyágban. Családi tulajdonságait. Apai jóságát.

Az elhalkult zokogás újra feltört. Én is megindultam. Ott a koporsó mellett én rám is hatott ez a vad és fájdalmas ékesszólás, amely megmámorosodott a maga szépségétől.

A beszéd ekkor áttért az ittmaradottakra. A feleségre. A gyermekekre. Átkaroltam az édesanyámat, hogy állani tudjon. A szónoklat sorba vette az elhunyt gyermekeit. Reám került a sor. Megrettentem.

»És itt áll a koporsó mellett — harsogott a gyászbeszéd — fia, aki büszkesége a tudománynak és aki büszkesége testvéreinek: hitünknek oszlopa, vallásunk hűségese fia és támasza, aki híven ragaszkodott az ősi hitéhez...»

A testvéreimre néztem: hát ez nem tudja? — Nem. Hiszen titkolták. Izzott bennem a harag. Majdnem rákiáltottam: hagyja már abba! De nem hagyta abba: mámorosan magasztalta az ősök hitéhez való ragaszkodásomat. Kétségbeesve szoritottam magamhoz az édesanyámat, a beszéd harsogott, egy vergődő, halk kiáltás, az édesanyám gyöngye szive nem birta tovább és ott a koporsó mellett a karjaimban ájult el. Szivgörcsöt kapott.

Rettenetes volt. Oh, gyűlölködöm a vallást.

ki-ki amint nevelkedett, ki-ki ahogy szent életű valóságos emberektől látta, könyvekből olvasta, papok ajkáról hallotta. A társadalmi élet bójtjére pedig azonban már rég ki kellett volna mondani a bójt, mert ez megemésztí teljesen az embert és csakugyan nincsen belőle feltámadás. Hova-tovább jobban terjed, nagyobb arányokban sorvaszt, egyre őli az ember életét.

Az emberek szive fagyos még mindég, mint a tavasz leheletére olvadó jég-réteg. Az emberek szive sincs tisztában, engedjen-e fagyos kérgéből, fölolvadjon-e a meleg nap sugar, az igazi szeretet láttára, vagy megmaradjon a maga fagyosságában.

Amíg a szivek nem szeretnek: addig mindég bójt lesz.

Amíg az emberek egymáson nem segítenek: mindig bójt időket élünk.

Amíg nem tudjuk becsülni a becsületes, tisztességes munkát, mindég megmarad a bójt.

És amíg meg nem teremjük az egészséges társadalmi életet, amelyben mindenki kiveszi a maga részét a munkából, amíg meg nem szűnnek panaszkodni, addig nem is lesz feltámadás, mindig csak bójt és bójt időket fog élni a társadalom, amely úgy fél a bójttól, úgy irtózik tőle, még sem akar tőle megszabadulni.

Az örökös panaszkodásnál többet ér egy jó eszme. A jó eszméhez erős lelkek kellene, akikben van akaraterő. Az akarat diadalmaskodik mindenekben.

És ha az akarat mellészegődik az emberek egymásiránti szeretete, mikor nem az önző célok szolgálatában működnek a tehetségek: hanem abban a közös gondolatban, hogy az én és az ő munkája a haza erősödését mozdítja elő, akkor oly eredmények mutatkoznak, melyek a bójt szigorúságát enyhítik, lassankint a panaszok is foszlanak és az ember élete örömben istartalmasabb lesz: mert a baj enyhülése nem ejt oly éles sebet és egy-egy rögbé való botlást gyöngéd kezekkel simít el a sors keze.

A tulságos nagybójt sok panasza annyi sulylyal nehezedik rá, hogy mi a feltámadást alig látjuk. Annyi a gondunk, hogy szinte ködfelhők usznak előttünk. Pedig lesz feltámadás.

Az emberiség Golgotája: a napi kenyér. Golgota addig: amíg megkeressük, — az élet kedvé, ha munkánk árán megvásároltuk. Ez az emberi élet feltámadása. Az, ha bőségben bírjuk, ha magunknak is, másoknak is van belőle. Ha az egész világ nem panaszodik érte, ha az egész világ él vele.

Jön, mindig közelebb van már a feltámadás. A panaszoktól emberek sokasága is megváltja a társadalmat panaszkodásaitól. Mentől égőbb, fájóbb a seb, annál becsebb lesz a kenyér és mentől inkább az lesz, az ember rájön, hogy ő tette azzá.

És az lesz a szép ünnep, mikor az emberek azzá teszik, mikor szeretettel keresik, mikor nem foghatják rá az emberre azt, hogy ragadozó állat, hanem megilletődéssel mutat egyik a másikra: Ecce Homo!

HIREK.

— Hajójáratok Baja és Apatin között. A Baja—Mohács és Apatin között közlekedő magyar folyam- és tengerhajózási r. t. személyhajói f. hó 5-én kezdik meg a tavaszi közlekedést, a következő menetrenddel: Bajáról indul a hajó naponta — csütörtök kivételével — délen 1 órakor és Apatinba érkezik este 6 óra 20 perckor. Apatinból hajnalban 3 óra 40 perckor indul a személyhajó és délelőtt 9 óra 55 perckor érkezik meg Bajára. A gőzösök nem Bezdánál, hanem Kisköszegen kötnek ki.

— A bajai utca farsangja. Hát bizony ebben a siralmas világban jóleső érzés töltheti el az embert, amidőn elfelejtve napi gondjait, eltemetve bánatát, az öröm és a vigáság deli lovagjának, Karnaival urnak hódolhat. Felejtettük a honfibanatot — amely most igen sokakat elepeszt, — elűztük gyötrő gondolatainkat és elmerültünk abban a mámorban, amely lelkünket kiemeli a mindennapi élet vásári zsivajából egy olyan régióba, ahol a jókedv, vidámság, kacaj és élet honol. Megváltozott a bajai utca képe is; a létért küzdő, sürgő-forgó emberek helyett vidám embersereget láttunk nyüzsgögni, amint egy-egy sikerült, ötletes maszknak legeltette szemeit és jókedvűen, nagy gyönyörűséggel futkosott utánuk a gyereksereg. Hangos volt az utca a mult tradícióhoz híven és rikítóan szines a »didákok« lármás serege. Egyet azonban nagy sajnálatunkra meg kell állapítanunk. Nevezetesen azt, hogy egyes »maszkák« nagyon izléstelenek voltak, sőt voltak olyanok is, amelyek határozottan erkölcsstelen hatásúak. A főkapitány ez okból, nehogy ez a durva szokás elharapód-

zék, — mint halljuk — intézkedett is aziránt úgy, hogy az ilyen „maszkák” szabadoosága kissé korlátozassék és most már csak intézkedést kérünk a jövő farsangra, hogy hasonló esetek a jövőben elő nem forduljanak.

— A bajai védőegyesület köréből. A Magyar Védő Egyesület Bajai fiokjának kereskedelmi szakosztálya f. hó 4-én vasárnap délután 3 órakor gyűlést tart a városi színház 2. sz. tanácstermében.

— Ki a volt bajai színtársulat legbájosabb tagja? A fővárosban megjelent „Színház és Élet” című szími szépművészeti hetilap érdekes kimutatást közöl azon versenyről, melyet a lap olvasói fognak eldönteni, hogy ki az ország legbájosabb színművésznője. A bajai színházkedvelőket érdeklő adatokat mi is közöljük a következőkben: A bajai társulat nótájai közül eddig *Sulti* Vilma (1093) és *Szabados* Gizi (784) kapták a legtöbb szavazatot. Elsőrangú kitatásai vannak, hogy a verseny eredményénél a legelső között lesz, Fáy Flórának, a kassai színház szabadkai származású kiváló hősnőjének, aki már most is egyezhertészintézetben szavazattal rendelkezik. *Kallay* Jolánának, a volt bajai primadonnának 1640, *Bácskay* Julcsának, a székesfehérvári primadonnának 1083, *Szöhner* Olga-nak a miskolci színház szereplőjének 1298 szavazatuk van. Érdekes a nagyváradi primadonnák szavazatainak számaránya. *Gerlaci* Hermin, a volt bajai primadonna jelenleg több mint száz szavazattal vezet *Aradi* Aranka, a jövő szezoni bajai primadonnája előtt, amennyiben előbbinek 1583, utóbbinak pedig 1430 szavazata van. A verseny eredménye március 18-án lesz publikálva.

— Kiténtetett bajai gazdasági cselédek. A földmívelésügyi miniszter *Markusz* Mihály, *Nagy* Ferenc és *Valkón* Sándor bajai gazdasági cselédeket oklevéllel tüntette ki és 100–100 kor jutalomban részesítette őket hűségük szolgálatukért. A jutalmak átadása a legközelebbi városi közgyűlés keretében fog megtörténni.

— Menetrend változás a baja—zombor—ujvidéki vonalon. Értesítjük a közönséget, hogy a baja—zombor—ujvidéki helyi érdekű vasuton forgalomban lévő 6101. sz. személy- és 6116. sz. vegyesvonatok folyó évi március hó 1-étől kezdve a következő menetrenddel közlekednek: A 6116. sz. vegyesvonat Bajáról indul reggel 7 óra 22 perckor, Zomborba érkezik d. e. 9 óra 41 perckor. A 6101. sz. személyvonat Ujvidékről indul éjjeli 2 óra 7 perckor, Zomborba érkezik reggel 6 óra 10 perckor, Zomboról indul reggel 6 óra 45 perckor, Bajára érkezik d. e. 8 óra 53 perckor.

— A lapklopirtás betiltása Baján. Csütörtökön érkezett meg dr. Hegedűs Aladár polgármesterhez a belügyminiszter rendelete, mely a lapok utcai árusítását betiltja. A polgármester a szükséges intézkedések megtétele végett a rendeletet megküldte a rendőrfőkapitánynak, s így péntek reggeltől kezdve az utcai lapelárusítás szünetel mindaddig, míg a belügyi kormány a rendeletet vissza nem vonja.

— Halálkozás. öv. *Berger* Fülöpnek urnó mult kedden, életének 90-ik évében Budapesten meghalt. Az elhunytban *Berger* Zsigmond, a *Geiringer* és *Berger* cég beltagja, édesanyját gyászolja.

— A legényegylet műkedvelői estélyéről. Február 25-én zajlott le a helybeli r. k. legényegylet farsangi bája, melyhez a fűszert — a régi tradícióhoz híven — egy sikerült műkedvelői előadás szolgáltatta. Műkedvelők játszottak a javából, akiknek mindegyike minden tehetségét vitte bele játékába. A szereplők ambicionáltak a színpadot és műkedvelőktől ennyi mindenkor elegendő. A produkció előadás formás egészét mutatóit és ezért nem tartjuk helyénvalónak a mindvégig harmonikus előadás sikerének apró hibák keresése által való megbontását. Együtt említiük meg tehát a dilettánsok jó- és legjobbjainak neveit, amint következők: *Gaali* Irma (Erzsike), *Artinger* Erzsike (Csorabán), *László* Károly, *Komlósi*, *Varga* Lajos, meg a többi csoportszereplők egyformán megállották a helyüket és sok megérdemelt tapost kaptak. Előadás után tánc volt — reggeli.

— Ipartestületi közgyűlés. A bajai Ipartestület saját székházának nagytermében folyó évi március hó 18-án (vasárnap) délután 2 órakor, — határozatképes számban való meg nem jelenés esetén — március 25-én d. u. 2 órakor rendes évi közgyűlést tart. Tárnyosozat: 1. Előző jelentés az ipartestület 1906. évi működéséről. 2. Az 1905. évi zárszámadások előterjesztése. 3. Az 1906. évi költségvetésnek megállapítása. 4. A közgyűlés határozatának jóváhagyása. 5. Pécsi általános iparképzés. 6. Tagdíjak leírásáról fevett kimutatás. 7. *Bejczy* József kérelme tagdíjának leírása iránt. 8. Szabályszerűen beadott indítványok és kérvények. 9. Tisztújítás.

— Elhunyt templomszolga. *Fischl* József, a bajai iz hitközségnek három évtizeden át volt hűségese templomszolgája, m. hó 28-án, 72 éves korában elhunyt.

— Az állatvédő egyesület köréből. A Bajai Állatvédő Egyesület választmánya hálás köszönetét fejezi ki ez uton is a Bajai Kölcsonó Szegélyző Egylet igazgatóságának azon 10 korona adományáért, melyet ez évben is, úgy mint az elmúlt években, juttatott egyesületünknek.

— A Bajai Gyümölcsészeti Egyesület fölkéri tagjait és az érdeklét gyümölcs-termelőket, hogy gyümölcsfa-szükségletüket minél előbb beszeressék és elűtessék, mert a korai tűtést eredményesebb.

— Sztrájkmozgalmak a megyében. Egyszerre három városban is készült sztrájkmozgalom. Így: A bajai építómunkások a munkarend érdekében állanak bérharc előtt. A munkaadók közül *Benczák* Sándor és *Benczák* József munkáját a munkások állítólag bojkott alá helyezték. A zentai építómunkások is a munkarend kivívása érdekében bérharc előtt állanak. Már két hete mult, hogy beadták követeléseiket, de választ helyett a munkaadók országos szervezetével fenyegették őket. A zombori molnárok bérharcra változatlanul tovább tart. Ezideig a békéltető tárgyalások eredményre nem vezettek. A munkások összetartása példás.

— Megint Nessi Pál és a volt bajai patikus. Az ismeretes patikaügy és társai a héten már a vizsgálóbíró elé kerültek *Rekveny* Attila volt bajai gyógyszerész ugyan visszavonta *Nessi* Pál dr. volt függetlenség képviselő és ügyvéd, valamint *Schwarz* Ábrahám ügynök ellen csalás miatt tett fűjjelentését, mert *Nessi* időközben az ígért patika kieszközölésért felvett hateraz koronából kétezer-négyszáz koronát visszafizetett *Rekveny*nek, a többi váltóval fedezte és visszaadta a siker esetére ígért harmincezer koronáról szóló kötelezvényét is. Az ügyészség azonban hivatalból tovább folytatja az eljárást, mert *Nessi* Pál bűncselekményét mint meghatalmazott, illetve mint megbízott követte el, tehát ez esetben hivatalból üldözendő cselekményről van szó. Az ügyészség a vizsgálat elrendelését és *Nessi* Pálnak vizsgálati fogságba leendő helyezését indítványozta. *Bakonyi* Kálmán dr. vizsgálóbíró szerdán órák hosszáig hallgatta ki *Nessi* Pált, mint terhelte, aki védőjével *Bihari* Mór dr. ügyvédet nevezte meg. *Nessi* Pál a kihallgatás során arra fekteti a védelem súlypontját, hogy ő az ismeretes patikaügyben nem mint meghatalmazott járt el. *Nessi* Pál kihallgatását csütörtökön folytatták és elrendelték ellene a büntügyi vizsgálatot. *Nessi* ellen még három más bűnügyben is folyik az eljárás.

— Halálosvégű hazafias föllindulás Regőcén. *Gál* János, *Reinhoffer* István és *Einviller* Gáspár regőcei lakosok a mult év aug. 25-én jókedvvel borozgattak a Mőger-féle kocsmában. Ivásközben *Gál* folyton azt hangoztatta, hogy ő igazi magyar ember és ne merje senki az ő hazafiságát kétségbe vonni. *Mire* *Reinhoffer* azzal kezdte *Gált* boszontani, hogy ha tud is egy kicsit magyarul beszélni, azért ő mégis csak „slovák” marad. A boszontás dühössé tette a már különben is ittas *Gált* s a kezében levő boros poharat *Reinhoffer* felé dobta, a pohár azonban a *Reinhoffer* mellett lévő *Einviller* fejéhez röpült, súlyos sérülést ejtvén azon. — *Einviller* elhanyagolta sebtét, fejtörés állott be és csak akkor fordult orvoshoz, mikor már nem lehetett rajta segíteni. *Einviller* szeptember 14-én a fertőzés folytán beállott orbánc következtében meg is halt. Erős föllindulásban elkövetett, halált okozó súlyos testi sértés miatt állott ezért a héten *Gál* a büntető bíróság előtt. Vádolt a tárgyalás folyamán azzal védekezett, hogy nagyon ittas volt és hogy ő a tett elkövetése után elment *Einviller*hez s azt mondta, hogy hívjanak orvost, ő szívesen fizeti a költségeket. A bíróság vádlottat a 92. § alkalmazásával 6 hónapi börtönrre ítélte. Az elítélt fölbezzett.

— Még egy vasuti előmunkálati engedély Bácskában. A kereskedelmi miniszter a Helyiérdekű Vasutak R. T.-nak előmunkálati engedélyt adott az államvasutak szabadkai-dályai vonalának *Gombos* állomásából kiágazólag — *Militics*, *Hódság*, *Lalits*, *Pincél* és *Urszentiván* községek belterületén át, *Hódságnál* a baja—zombor—ujvidéki helyiérdekű vasutnak, *Urszentiván*nál pedig a hegyes-feketehegyi palánki helyiérdekű vasut átszelésével, s innen folytatólag Ó- és Ujsóv, valamint Óxér községek belterületén át a m. kir. államvasutak szabadkai-zimonyi vonalának átszelésével *Temerinig*, illetve a nevezett község belterületén át a Bács-Bodrog vármegyei egyesült helyi érdekű vasut *Temerin* állomásáig.

— A baracska téli kikötőben a hajókra való közvetlen felügyelet gyakorlásával, valamint a megállapított teletdíjak beszédésével és kezelésével a földmívelésügyi miniszter a zombori m. kir. f. llyammernőki hivatalt bizta meg.

— A Magyarországi Munkások Rokkant és Nyugdíjegyletének bajai főlkpéntára 1906. évi március hó 12-én, vasárnap d. e. 11 órakor a városház 2. szanu termében tartja meg hatodik évi rendes közgyűlést, melyre az egylet t tagjait és az egyletünk iránt érdeklődőket tisztelettel meghívja az elnökség. Napirend: 1. Előző megnyitó. 2. A választmány évi jelentése. 3. Zárszámadás elfogadása és a felmentvény megadása. 4. A központi közgyűlésre a főlk küldöttjének megválasztása. 5. Netáni indítványok és új tagok felvétele. 6. Tisztújítás.

— A hercegprimás bűjrendelete. *Vasary* Kolos bíboros hercegprimás, az apostoli szentszéktől kapott fölhatalmazás alapján, kiadta az 1906. évre vonatkozó bűj rendeletét, amelyben a bűj alól való kivétele felmentvényt a következőkben állapítja meg: Mind-én bűj alól — kivéve nagypénteket — felmentetnek a gyári és bányamunkások, a vasuti és hajókön szolgáló alkalmazottak, mindazok, kik egészségük helyreállítása céljából fürdőhelyen időznek, függő viszonyban levő személyek, a súlyos betegek és lábadozók, valamint a gyermekek.

— Sükösi alkotmányos élet. A szomszédos Sükösi község képviselőtestülete a napokban tárgyalta Pestvármegye közgyűlésének amaz átiratát, hogy a fölfüggesztett megyei tisztviselők 10%-kos pótladó megszavazása által kártalaníttassanak. A képviselőtestület arra az álláspontra helyezkedett, hogy ezen adó megszavazását törvénytelennek tartja, s így ezt mellőzi, határozatát emelte azonban azt a javaslatot, hogy a fölfüggesztett tisztviselők érdekében gyűjtést indítanak meg.

— Áru-fölvétel a dunagőzhajózási társaság bajai állomásán. A Dunagőzhajózási társaság bajai állomása közli velünk, hogy március hó 1-én az áru-fölvétel — *Érd*, *Tököl*, *Batta* és *Dunapentele* hajóállomások kivételével — az összes állomásokon megkezdődött.

— A kath. legényegylet mai szabadlyceumi előadása. A bajai kath. legényegylet március 4-én, vasárnap délután 5 órakor szabadlyceumi előadást tart a következő műsorral: 1. Szeszély-szúkrák (Élet- és korrajz.) *Mondja* *Farkas* Ödön. 2. Pókainé. *Szavajla* *Király* Géza. 3. A gyűjtő keletkezésének története. *Előadja* *Kiss* *József* tanítóképzőintézeti tanár. 4. Temetés külföldön. *Szavajla* *Tinusz* *Károly*. 5. *Mikor a »Nagysága«* főz. (Monológ.) *Előadja* *László* *Károly*. Az érdeklődő közönséget ezuton is tisztelettel meghívja az elnökség. Nem tagoknak a belépődij 20 fillér.

— Adományok a V. H. O. Sz. javára. A Vidéki Hirlapirók Országos Szövetsége, mely egy évtized óta a vidéki hirlapirók erkölcsi érdekeinek sikeres szolgálata mellett, beteg és állás nélküli hirlapirók gyámoítására tekintélyes összeget fordított, a nagyközönség jóindulatából szép és magasztos hivatású segélyalapját mind nagyobb mértékben gyarapítja. A szövetség szegedi központjához újjabban a következő adományok érkeztek: az Országos Ipar-egyesület cukorka- és csokoládégyártási szakosztálya 100 K., az *Aradi* Polgári Takarékpénztár 50 K., a *Szegedi* *Takarék*- és *Hitel* R. T. 30 K., a *Szeged-Csongrádi* *Takarék*pénztár 25 K., a *Szegedi* *Kereskedelmi* és *Iparbank* 25 K., a *Hevemesgyei* *Hitelbank* R. T. (Eger) 15 K.

— A családjai plébánia adminisztrátorává az érsek *Frech* *Adám* melnyuki káplánt nevezte ki.

— Nis szerb városnak bevonása a magyar-szerb távbeszélő forgalomba. A magyar-szerb távbeszélő forgalomban Szerbia részéről újjabban Nis város is részt vesz. A 3 percbi időtartamban megállapított egyszerű beszélgetés díja: *Budapest*, *Baja* *Szabadka*, *Szeged*, *Ujvidék*, *Zenta*, és *Zombor* városok és az említett szerb város közötti forgalomban 2 korona 50 fillér, *Zimony* és *Nis* közötti forgalomban pedig 1 korona 50 fillér.

— Felülírtések. A bajai kath. legényegylet által f. évi február hó 25-én rendezett mulatságon felülírtettek: *Vojnits* *Dániel* 10 kor., *Makray* *László* dr., *Koller* *Imre* dr., *Boeckay* *Kristóf* 5–5 kor., *Evetovits* *János* 4 kor., *Werner* *Adolf* dr. 3 kor., *Borza* *Nándor*, *Dombi* *Márk* dr., *Babies* *Mihály*, *Pósch* *Ernő*, *Mormer* *Ferenc*, *Laforsch* *János*, *Stauróczy* *Lajos* dr., *Wildmann* *János*, öv. *Trapl* *Ferencné*, ifj. *Wagner* *Antal*, *Kovács* N., *Eöry* *Iván*, *Tinusz* *Károly* 2–2 kor., *Kiesel* *János* 1 kor. 20 fill., *Ujhelyi* *Rózsika*, *Weisz* *József*, *Köbling* *Kálmán*, *Kazal* *József*, *Fullér* N., *Ziech* *Henrik*, *Szauer* *Kálmán*, *Várdai* *András*, *Lovas* *Béla*, *Báland* *Gyula*, *Rónai* *László*, *Dódek* *János* 1–1 kor., *Igert* *József*, *Sugár* *József*, *Szücs* *Imre* 60–60 fill. Fogadják a nemesszivü adakozók az elnökség igen hálás köszönetét.

N y i l t t é r .*)

Köszönetnyilvánítás.

Alulírottak abból az alkalomból, hogy hosszú, súlyos betegsügnkből fölepültünk, indítatva érezzük magunkat, hogy őszinte köszönetünket és soha el nem múló hálaikat nyilvánítsuk ez uton is dr. *Ladányi* *Mór* közkórházi igazgató főorvos urnak, aki bennünket hosszú betegsügnk tartama alatt igazán emberbaráti önfeláldozással kezelte.

Baja 1906. március 3.

Lipovcsevics *Ferenc* és neje.

Igen jó eredménnyel alkalmazzák

MATTONI FÉLE
GLIESSHÜBLER
természetes égvényes
SÁVANYÓVIZ

A dugo épitése

a légutak megbetegedésénél, a garat és hörgők hurutjánál, tüdő- és mellhártya-gyulladásnál.

*) Az e rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

KÖZGAZDASÁG.

A bácskai komlótermelés. A Bácskai Komlótermelők Egyesülete most számol be tavalyi munkásságáról. Az egy év óta fennálló egyesület nyomban megalakulása után Petrőcön, a komlótermelés középpontjában, komló-hetivásárokat rendszeresített s megfelelő tarifa-kedvezményeket eszközölt ki. A termelőkkel rendszeresen tudatta az áralakulásokat. A szakismeretek terjesztésére három községben ugynevezett sétáló-tanfolyamokat rendezett. A bácskai komló megismertetése végett tíz mintával részt vett a berlini kiállításon s azokat vegyileg megvizsgáltatta. Ily módon sikerült a bácskai komlónak külföldön is jó hírnevet biztosítani. Bugzólkodása folytán ma Bácskában több mint ezer holdon termelnek komlót, ami az ország komló-kereteinek nagyobb részét teszi ki. A jelenleg beültetett terület máris fedezi a szükségletet. Jövő évben 7—8000 métermáza komlótermésre lehet számítani. Gondoskodott az egyesület mesterséges szarítókőről s az értékesítés fejlesztéséről. A bácskai komló 60 százalékát hazai, 15 százalékát nürnbergi és bambergi kereskedők vitték el, csupán 25 százalékát egy hazai kereskedő, aki ez évben az angliai kivitel megteremtésére fog vállalkozni. — A hazai sörgyárosok még ma is tartózkodnak a vételtől, holott a külföldiek elismerik a bácskai komló jó minőségét.

803/1905. vhtói szám.

Árverési hirdetemény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a szabadkai kir. törvényszék 1905. évi 16801. számú végzése következtében, **Dr. Bruck Samu** ügyvéd javára, **Hübner József és neje** ellen 153 K. 05 f. s jár. erejű 1905. évi december hó 1-én fogantatott biztosítási végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 2484 kor.-ra becsült következő ingóságok, u. m.: házi butorok és gyógytáji állványok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a bajai kir. járásbíró 1905. évi V. 906/4. számú végzése folytán, 153 kor. 05 fill. tőkekövetelés, ennek 1905. évi december hó 6. napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 76 kor. 10 filléren bíróság már megállapított költségek erejű, Baján, alperesek lakásán és gyógytárában leendő eszközésére **1906. évi március hó 10-ik napjának délutáni 3 órája** határidőül kintüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. § értelmében ezek javára is elrendeltetik. Kelt Baján, 1906. évi február hó 13. napján.

Szegő,

kir. bir. végrehajtó.

Védjegy: „Horgony”

**A Liniment. Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller pótléka**

egy régiónak bizonyult háziszer, mely már több mint 36 év óta legjobb fájdalom-ellápoló szernek bizonyult **köszvényél, csúznál és meghűléseknél** bedörzsölésként en használvá.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossá legyünk és csak olyan üvege: fogadjunk el, a mely a „Horgony” védjeggyel és a **Richter** cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben 80 fillér, 1 kor. 40 f. és 2 korona és úgyszólván minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: **Török József** gyógyszerésznél, **Budapestben.**

Richter gyógyszerárta
az „Arany oroszlánhoz”, Prágában,
Elisabethstrasse 5 neu. Mindennapi szerküldés.

665/1906. szám.

Pályázati hirdetemény.

Bács-Bodrog vármegye törvényhatóságától nyert felhatalmazás folytán, **Bátmonostor** község utcái és közterei szabályozására vonatkozó műszaki tervek elkészítésére ezennel pályázatot hirdetek.

Pályázók ajánlataikat hivatalos helyiségben **f. évi március hó 28-án d. e. 10 órakor** szóval, vagy írásban terjeszthetik elő.

Feltételekre nézve a délelőtti hivatalos órák alatt adok felvilágosítást.

Baja, 1906. február hó 24.

Vojnits Máté s. k.

főszolgabíró.

Gáspár Ferenc

A föld körül

cimű **hat kötetes** művének **első és második** kötete folyó évi **májusban** fog megjelenni, mely már most előjegyezhető

havi 2 koronás
részletfizetés mellett is.

Megrendelések küldendők

Kollár A.

könyvkereskedéséhez

Baja.

3717/1906 kig. szám.

Árlejtési hirdetemény.

A kórházi légszesz szerelvények szállítása biztosítása végett a városi gazdasági hivatalnál folyó **évi március hó 8-ik napján délelőtt 10 órakor** nyilvános árlejtés fog tartatni alulírottól betekinthető feltételek mellett.

Baja, 1906. március hó 2-án.

Weisz Nándor

tanácsnok.

Himző előmunkásnő,

ki jó munkaerők felett rendelkezik,
egy előkelő cégnél egész éven át
munkát kaphat.

Ajánlat a kiadóhivatalhoz küldendő.

3716/1906. kig. szám.

Árlejtési hirdetemény.

A városháza légszesz szerelvényei szállítása biztosítása végett a városi gazdasági hivatalnál **f. évi március hó 8-ik napján délelőtt 10 órakor** nyilvános árlejtés fog tartatni alulírottól betekinthető feltételek mellett.

Baja, 1906. március hó 2-án.

Weisz Nándor

tanácsnok.

**Törlesztéses kölcsönök
fődbirtokokra.**

A magas kamatláb dacára kieszközlők kölcsönöket **fődbirtokokra**

a régi olcsó
kamatláb mellett.

A kölcsönök **azonnal** folyósíthatnak **készpénzben.**

Felvilágosítással készséggel szolgál

Schäffer Vilmos

bankegyesületi igazgató

SZEGEDEN.**Szöllővessző!**

A világhírű

Delaware

adja a legjobb bort!

Oltani, permetezni nem kell!!

A szőlészet kincse.

A phyloxeraának ellentálla!!

Leírását és árjegyzéket ingyen küldünk bárkinek.

Szőlőoltványok mérsékelt áron kaphatók!

Nagymennyiségű sima és gyökeres Delaware vessző

eladás.

Czím:

Szigyártó és Takács

szőlőtelep tulajdonosok.

Telep: Alsó-Szeged. Központi iroda: Felső-Szeged.

(Somogy megye.)

Csak „SICULIA” névvel ellátott üvegek valódiak.

A málnási **SICULIA** forrásvíz**a sós savanyúvizek királya.**

Sziklarétegeken átfurt artézi-forrás. A gyomorégést rögtön megszünteti. Páratlan étvágygerjesztő. Azonnal ható különlegesség a gége, tüdő, torok, gyomor, vesé, hólyaghurutos bántalmak ellen.

Korányi, Kéty, Tauszk, Riegler tanár urak szakvéleményei a MÁLNÁSI

SICULIA forrást a kontinens legdusabb természetes alkalkus sós savanyúviznek minősítik.

Főraktár Baja és vidéke részére:

STAMPFL JENŐ

fűszerkereskedésében.

Ügyszintén minden bel- és külföldi ásványvizek legelőnyösebb áron kaphatók.

Aki kitűnő étvágyfokozó asztali italt óhajt,**Aki** gyenge, lábbadozó,**Aki** ideges, almatlan,**Aki** vérszegény,**Aki** sovány,**Aki** szoptat,**Aki** tüdőbeteg,

ne mulassza el saját érdekében a kitűnő hatásának elismert

HERKULES**maláta tápsör** Ö**különlegességet** inni. R

Kellemes ízű, bármelldig eláll,

nem romlik.

Kapható minden nagyobb

csemege-, fűszer-keres-

kedésben, kávéházban,

vendéglőben és a

Herkules Sörfőzde

szétküldési telepén.

Budapest, VII, Bethlen-tér 3/21.

Telefon 63-67. — Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Vidékre próbaküldemény 6 palack (5 kg.)

postán utánvétellel.

Főraktár Baján:

DEUTSCH M. MÁTYÁS

cégnél.

HAZAI BANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG NÁDOR-UTCAI FIÓKJA

Alaptőke 15,000.000 kor.

BUDAPEST, V., NÁDOR-UTCA 18.

Tartalék 2,225.000 kor.

Sürgőny cím: Nádorutcai Hazai Bank. Telefonszám: 86-01.

Biztos tőkebefektetés és legolcsóbb sorsjegyek a Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesület új nyereménykötvényei.

Az első ciklusban évenként háromszor június 5, október 5, február 5

3000.000

6000.000

3000.000

koronás főnyeremények

40.000 és 20.000, 50.000 és 20.000, 40.000 és 20.000

koronás mellényeremények kerülnek sorsolásra.

Egy évi nyeremények összege:

1,571.000 kor.

Minden egyes sorsjegy okretlenül kisorsoltatik.

A nyeremények főösszege:

32,221.300 kor.

a törlesztési huzások főösszege:

36,938.750 kor.

mind az öt ciklusban.

A vevőnek a rendkívül előnyös nyereményhúzásokon való játék csak a vételár kamataiba kerül, mert a legkisebb nyeremény és a törlesztéses huzásnál sorsolt nyereménykötvényért járó nyeremény-szelvény árfolyamértéke jóval több, mint a sorsjegyek mai ára.

Minden egyes nyereménykötvény, illetve a kötvény kisorsolása esetén az arra kiadandó nyeremény-szelvény az összes nyereményhúzásokon végig — tehát 70 éven át — játszik, e szerint többször is sorsolható nyereménnyel.

A nyereménykötvényeknek biztosítékát az államnak, városoknak és községeknek nyújtott kölcsönök képezik és a törlesztések, valamint a nyeremények pontos kifizetéseért a Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesület összes vagyonával külön is kezkesedik. Ezeket a nyereménykötvényeket adjuk:

a) készpénzfizetésre a mindenkori pontos napi árfolyamon darabonként 20 kor. foglalót kikötve. A sorsjegyekre kívánatra igen jutányos feltételek mellett megfelelő előleget nyújtunk.

b) az 1883. XXXI. t.-c. értelmében kiállított részletvekre

18 havi 10 koronás, vagy 32 havi 6 koronás részletre.

1906. március hó 15-ig beérkező rendeléseknél intézetünk ezeken az árakon árfolyamemelkedés esetén sem változtat.

Már az első részletnek postautalványon való beküldése után megküldjük a sorsjegyek sorozatát és számát tartalmazó törvényesen kiállított részletivet, melynek alapján a vevő azonnal megszerzi a kizárólagos játékjogot.

a) Készpénzfizetésre:

Hazai Bank Részvénytársaság Nádor-utcai fiókja Budapest, V., Nádor-utca 18.

Szíveskedjenek részemre a napi árfolyamon számítva készpénzfizetés ellen darab Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesületi nyereménykötvényt küldeni Mai postával küldök Önöknek foglalólul darabonként 20 koronát, azaz összesen koronát, míg a hátralékos összeget szíveskedjenek utánvétellel beszedni. folyószámlán hitelezni

Kelt

A megrendelő neve:

(olvasható aláírás.)

Pontos lakáscíme:

Megrendelési jegy:

b) Részletve:

Hazai Bank Részvénytársaság Nádor-utcai fiókja Budapest, V., Nádor-utca 18.

Megrendelek Önöknél a prospektusukban foglalt feltételek szerint az 1883. XXXI. t.-c. értelmében kiállított részletvekre darab Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesületi nyereménykötvényt. A vételárat darabonként koronás havi részletben fogom törleszteni. Az első részletet összesen kor. ma postautalványon küldtem címükre.

Kelt

A megrendelő neve:

(olvasható aláírás.)

Pontos lakáscíme:

KOLLÁR A. BAJA

KÖNYV-, ZENEMŰ-, PAPIR-, ÍRÓ-, ÉS RAJSZERKERESKEDÉSE,

KÖNYVNYOMDÁJA ES KÖNYVKÖTÉSZETE,

A »BAJAI HIRLAP« KIADÓHIVATAJA.

Mindennemű könyvnyomdai munkák, ugymint: könyvek, folyóiratok, bál- és lakodalmi meghívók, eljegyzési kártyák, névjegyek, számlák, levélpapírok, levélborítékok, körlevelek, gyászjelentések, árjegyzékek, falragaszok, stb. a legizlésebb és diszes kivitelben készítettnek.

Községi-, közigazgatási- és ügyvédi nyomtatványok nagy raktára.

Előfizetések bármely heti vagy napilapokra, valamint külföldi folyóiratokra az eredeti áron vétetnek fel.

Minden bárhol megjelent és hirdetett művek a boltiáron megszerezhetők. Ugyiszintén azok a legkedvezőbb részletfizetésre is szállíthatnak.

Bármilyen könyvnyomdai munkák a legolcsóbb áron vétetnek fel.

Hirdetések a Bajai Hirlap részére a legolcsóbb áron vétetnek fel.